

LA COHERÈNCIA EN EL DISCURS

SEMPRE parla qui deuria de callar. Perquè, mira que atrevir-me a tractar jo de coherència!... Però, en fi, encara em queda una miqueta de tretlat per diferenciar àmbits, per plantejar-me davant de qui parle o quin tipus d'escrit faig. Com podeu esperar en aquesta secció, em vull referir a la coherència lingüística —i, dins d'això, a l'ús d'uns mots o altres—, que no a la cohesió interna o ideològica d'un discurs qualsevol, oral o escrit.

La veritat és que no comprendré mai com, en un article o parlament pretesament estàndard, s'empren, al costat de termes massa cultes —*llur, a leshores*—, d'altres com *vore, eixa, tindre, vindre*, etcètera. Si hi ha un estàndard que tothom assenyat accepta, per què aquestes irrupcions vulgars i dialectals? Precisament el llenguatge convencionalment erigit en *koiné* és l'apte per a les conferències, la premsa, els mitings, etcètera. Un llenguatge més embairat queda per a altres cercles i manifestacions de la cultura, així com un de més popular és l'indicat per a llibrets de falla, peces de teatre còmic, narracions on intervenen personatges del poble, etcètera. Cada camp té, doncs, el seu parlar propi (per

més que en literatura hom pot i deu transgredir-ho tot).

Vinc observant des de fa temps, en escrits publicats a revistes i diaris valencians —o, recentment, en parlaments escoltats al actes electorals, per exemple—, una incoherència absoluta en l'ús de les paraules o, millor dit, de les formes cultes i dels barbarismes. Al costat de termes clàssics, s'hi troba un *mosatros* molt amarg; hom diu *apropar-se* per sistema, en compte del popular *acostar-se*, però amolla a continuació castellanismes com *lograr, tenim que*, etcètera. Sembla que per dir quatre mots considerats com a molt correctes, hom pot continuar dient els castellanismes nostres de cada dia i els vulgarismes propis de l'analfabetisme en la nostra pròpia llengua. És ridícul oir o llegir *sortir, servei, proper, darrer, façana, dintre* exclusivament, en compte de les formes popularíssimes i ensem correctíssimes *eixir, servici, pròxim, últim, fatxada o frontera, dins*. Totes aquestes formes són igualment recomanables i deuen ser emprades sempre que es vulga; el meu comentari rau en la contradicció d'usar mots estranys i no gens populars enmig d'altres intolerables o construccions

contràries al geni genuí de la llengua. En resum, un text o una xarrada no és més valenciana per emprar-hi *eixe* o *eixa*, vulgarismes, en compte d'*aqueix, aqueixa*, sinó per reivindicar allò nostrat i alhora literari, com *davall* (sota), *volta* (vegada), *colp* (cop), *juí* (judici), *darrere-rere-enrere* (darrera, rera, enrera), i tants d'altres exemples. De veure quasi sempre les formes centrals (les que he posat entre parèntesi), oblidem les clàssiques, valencianíssimes.

Cal que siguem més coherents i que fem un esforç mínim per unir el nostre desig de connectar amb el poble, amb la nostra greu obligació de fomentar l'estàndard i respectar al màxim la normativa.

Cristófor Aguado i Medina

1. Identifica del text:

- Tipologia textual
- Àmbit d'ús
- Gènere

2. OPCIÓ 1 (ESO):

Conta de què parla l'autor al principi del text, és a dir, en els dos primers paràgrafs (introducció del tema, exemples, etc.).

OPCIÓ 2 (BATX):

Explica l'estructura externa del text (amb la nomenclatura adient per a la tipologia textual). Hauràs d'indicar els elements i paràgrafs que formen cada part de l'estructura externa del text.

3. OPCIÓ 1 (ESO):

Explica de què parla l'autor en els següents paràgrafs del text i de la conclusió que hi trau al final. El tema del text canvia respecte dels primers paràgrafs o és lineal?

OPCIÓ 2 (BATX):

Parla de l'estructura interna del text: indica quin és el tipus de progressió temàtica que s'hi dona (progressió lineal, progressió de tema constant o progressió de temes derivats) i justifica la teua resposta.

4. Pel que fa a l'ortotipografia i als aspectes visuals del text: per què l'autor fa servir la cursiva sempre que esmenta un exemple de paraula, verb o expressió?

5. Escriu un resum del text (10 línies) i posa-li com a títol el tema.

6. OPCIÓ 1 (ESO)

Comenta els elements textuais que caracteritzen la tipologia textual que has esmentat en l'activitat 1, és a dir, els elements que t'han ajudat a identificar-la.

OPCIÓ 2 (BATX)

Identifica la tesi de l'autor al text i comenta-la. Es troba explícita o implícita?

7. Quin és el significat de la paraula culta *llur* (línia 15)? Explica'l fixant-te en el context, sense fer ús de cap diccionari.

8. Digues quina és la intenció de l'autor i la finalitat comunicativa del text. Quin nivell d'importància té l'opinió de l'autor al text? Què hi vol aconseguir?

9. Llig l'afirmació següent i respon.

“Sembla que per dir quatre mots considerats com a molt correctes, hom pot continuar dient els castellanismes nostres de cada dia i els vulgarismes propis de l'analfabetisme en la nostra pròpia llengua.”

Creus que és cert el que diu l'autor? Trobes que un text sembla més correcte per fer-hi ús de paraules més cultes, tot i emprar també castellanismes i barbarismes?

10. Comenta què penses del tema del text en general. Creus que la situació que explica l'autor de falta de coherència entre paraules en un text és certa? Què penses que podríem fer com a parlants de la llengua per a arreglar-ho?

11. Escriu un text breu en què expliques la teua rutina diària i intenta que el discurs tinga la coherència lèxica de què parla l'autor. Després, per parelles, intercanvieu els textos i corregiu-los.